

دانشکده بهداشت

طرح درس: حقوق و قوانین بهداشت محیط و محیط زیست (ملی و بین المللی)

عنوان درس: حقوق و قوانین بهداشت محیط و محیط زیست (ملی و بین المللی)

مخاطبان: دانشجویان ترم ششم کارشناسی پیوسته مهندسی بهداشت محیط

تعداد واحد: ۱ واحد نظری ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: ۱۰-۱۲ شنبه ها

زمان ارائه درس: ساعت ۱۴ الی ۱۶ روزهای سه شنبه ۸ هفته اول نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۸-۹۷

مدرس: دکتر امیرحسین نافذ- دکتری تخصصی (Ph.D) مهندسی بهداشت محیط

دروس پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با قوانین و مقررات ملی و بین المللی در ارتباط با حفاظت محیط زیست و بهداشت محیط و بررسی آئین نامه ها و ضوابط و دستورالعملهای زیست محیطی و بهداشت محیط در ایران و جهان.

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱- مقدمه ای درباره کلیات قوانین و مقررات زیست محیطی، مبانی حقوق محیط زیست و مدیریت زیست محیطی
- ۲- آشنایی با مفاهیم محیط زیست، لایه حیاتی، توسعه پایدار و انواع آلودگی
- ۳- حقوق محیط زیست: جایگاه و ویژگیهای این رشته و قلمرو آن
- ۴- معاهدات و کنوانسیونهای بین المللی مربوط به بهداشت محیط و محیط زیست
- ۵- قوانین مرتبط با بهداشت محیط و محیط زیست در ایران (بخش اول)
- ۶- قوانین مرتبط با بهداشت محیط و محیط زیست در ایران (بخش دوم)
- ۷- استانداردها، ضوابط و دستورالعملهای مصوب ایران در زمینه اجزای مختلف محیط زیست
- ۸- مقررات مربوط به اماکن عمومی و مقررات جدید مربوط به بهداشت محیط و محیط زیست
- ۹- امتحان نهایی

هدف کلی جلسه اول:

۱- دانشجویان بتوانند کلیات قوانین و مقررات زیست محیطی، مبانی حقوق محیط زیست و مدیریت زیست محیطی را بیان کنند.

اهداف ویژه جلسه اول:

- ۱-۱- دانشجویان بتوانند قانون، حاکمیت قانون و اهمیت آن را تشریح کنند.
- ۲-۱- دانشجویان بتوانند مبانی حقوقی و اهمیت آن را بیان کنند.
- ۳-۱- دانشجویان بتوانند اصل سلسله مراتب قواعد حقوقی را بیان کنند.
- ۴-۱- دانشجویان بتوانند جایگاه حقوق محیط زیست و اهمیت آنرا تشریح کنند.
- ۵-۱- دانشجویان بتوانند کلیات قوانین و مقررات زیست محیطی را تشریح کنند.
- ۶-۱- دانشجویان بتوانند مباحث مربوط به مدیریت زیست محیطی را توضیح دهند.
- ۷-۱- دانشجویان بتوانند تفاوت بین استاندارد و معیار را بیان نمایند.
- ۸-۱- دانشجویان بتوانند جنبه های علمی وضع استانداردها و معیارها را توضیح دهند.
- ۹-۱- دانشجویان بتوانند ابزارهای حقوقی زیست محیطی بین المللی (پروتکل یا کنوانسیون) را تعریف نمایند.
- ۱۰-۱- دانشجویان بتوانند سازمانهای مختلف مرتبط با قوانین و مقررات زیست محیطی و بهداشت محیط در جهان را نام ببرند.

هدف کلی جلسه دوم:

۱- دانشجویان بتوانند مفاهیم محیط زیست، لایه حیاتی، توسعه پایدار و انواع آلودگی را توضیح دهند.

اهداف ویژه جلسه دوم:

- ۱-۱- دانشجویان بتوانند مفهوم محیط زیست و حفاظت را بیان کنند.
- ۲-۱- دانشجویان بتوانند مفهوم لایه حیاتی را بیان کنند.
- ۳-۱- دانشجویان بتوانند مفاهیم اکوسیستم و توسعه پایدار را بیان کنند.
- ۴-۱- دانشجویان بتوانند مفهوم آلودگی را بیان کنند و انواع آن را طبقه بندی کنند.
- ۵-۱- دانشجویان بتوانند اصل همکاری دولتها در حفاظت محیط زیست را شرح دهند.
- ۶-۱- دانشجویان بتوانند اصل تبادل اطلاعات، همکاری فنی و علمی-تحقیقاتی، اصل اخطار در مدار اضطراری و اصل کمکهای فوری را شرح دهند.
- ۷-۱- دانشجویان بتوانند حقوق بین الملل و توسعه پایدار، خط مشی سیاستهای توسعه پایدار و الگوهای ناپایدار مصرف، مسئولیت مشترک دولتها و کمکهای فنی و مالی دولتها را شرح دهند.
- ۸-۱- دانشجویان بتوانند قوانین حمایت محیط زیست دریائی در برابر آلودگی مستقر در خشکی و قوانین مربوط به جنگ و محیط زیست را توضیح دهند.
- ۹-۱- دانشجویان بتوانند مصوبات و اجرائیات مرتبط با سازمان ملل در ارتباط با بهداشت محیط، محیط زیست و توسعه پایدار را شرح دهند.
- ۱۰-۱- دانشجویان بتوانند پارامترهای مورد نظر در زمینه قانونگذاری را بیان کنند.

هدف کلی جلسه سوم:

۱- دانشجویان بتوانند حقوق محیط زیست: جایگاه و ویژگیهای این رشته و قلمرو آن را توضیح دهند.

اهداف ویژه جلسه سوم:

- ۱-۱- دانشجویان بتوانند حقوق محیط زیست را تعریف کنند.
- ۲-۱- دانشجویان بتوانند جایگاه حقوق محیط زیست و قلمرو آن را تعریف کنند.
- ۳-۱- دانشجویان بتوانند منابع حقوق محیط زیست و ویژگیهای آن را تعریف کنند.
- ۴-۱- دانشجویان بتوانند مراحل پیدایش و تکوین و تکامل تاریخی حقوق بهداشت محیط زیست را تعریف کنند.
- ۵-۱- دانشجویان بتوانند اصول و مفاهیم حقوق بین الملل محیط زیست را تعریف کنند.
- ۶-۱- دانشجویان بتوانند نقش معاهدات اولیه، نقش رویه قضائی و نقش رفتار عمومی احزاب را توضیح دهند.
- ۷-۱- دانشجویان بتوانند اعلامیه اصولی توسعه پایدار، دستور کار ۲۱ و کنوانسیونهای تصویب شده را توضیح دهند.
- ۸-۱- دانشجویان بتوانند برنامه علمی تشکیل UNEP و نقش آن در گسترش حقوق محیط زیست را توضیح دهند.
- ۹-۱- دانشجویان بتوانند مفاهیم مربوط به توسعه اصل میراث مشترک بشریت، حدود حاکمیت و دولتها، مسئولیت دولت در قلمرو سرزمین، نقاط مشترک و مناطقی که تحت حاکمیت هیچ کشوری نیست را توضیح دهند.
- ۱۰-۱- دانشجویان بتوانند مفاهیم مربوط به اعمال حق حاکمیت در محدوده سرزمین، نحوه بهره برداری از منابع طبیعی، مسئولیت دولت و تعهد جبران خسارت را شرح دهند.

هدف کلی جلسه چهارم:

۱- دانشجویان بتوانند معاهدات و کنوانسیونهای بین المللی مربوط به بهداشت محیط و محیط زیست را تشریح کنند.

اهداف ویژه جلسه چهارم:

- ۱-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون رامسر (کنوانسیون تالابها) در سال ۱۹۶۹ و نتایج آن را بیان نمایند.
- ۲-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون منطقه ای کویت در سال ۱۹۷۸ و نتایج آن را بیان نمایند.
- ۳-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون وین برای حفاظت از لایه ازن در سال ۱۹۸۵ و نتایج آن را بیان نمایند.
- ۴-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زائد زیان آور و دفع آنها در سال ۱۹۸۹ و نتایج آن را بیان کنند.
- ۵-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون سایتیس (CITES) در سال ۱۹۷۱ و نتایج آن را بیان نمایند.
- ۶-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون روتردام (خطرات تجارت و مصرف مواد شیمیائی بالقوه خطرناک) در سال ۱۹۸۵ و نتایج آن را بیان نمایند.
- ۷-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون CEP (زیست بوم دریای خزر) در سال ۱۹۹۰ و

نتایج آن را بیان نمایند.

- ۸-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون استکهلم در زمینه آلاینده های آلی پایدار (POPs) در سال ۱۹۹۲ و نتایج آن را بیان نمایند.
- ۹-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنفرانس تغییرات آب و هوا در ريو در سال ۱۹۹۲ و نتایج آن را بیان نمایند.
- ۱۰-۱- دانشجویان بتوانند موضوعات مطرح در کنوانسیون پاریس (تغییرات اقلیمی آب و هوا) در سال ۲۰۱۶ و نتایج آن را بیان نمایند.

امتحان میان دوره (با هماهنگی اداره آموزش)

هدف کلی جلسه پنجم:

- ۱- دانشجویان بتوانند قوانین مرتبط با بهداشت محیط و محیط زیست در ایران را توضیح دهند. (بخش اول)

اهداف ویژه جلسه پنجم:

- ۱-۱- دانشجویان بتوانند تاریخچه تحول قوانین محیط زیست در کشور ایران را شرح دهند.
- ۲-۱- دانشجویان بتوانند انواع قوانین کشوری زیست محیطی را توضیح دهند.
- ۳-۱- دانشجویان بتوانند آلودگی محیط زیست در حقوق ایران را تعریف نمایند.
- ۴-۱- دانشجویان بتوانند اصل پنجاهم قانون اساسی و جایگاه محیط زیست در قانون اساسی ایران را بیان نمایند.
- ۵-۱- دانشجویان بتوانند قانون حفاظت و بهسازی محیط را بیان نمایند.
- ۶-۱- دانشجویان بتوانند اهمیت محیط زیست در سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ را شرح دهند.
- ۷-۱- دانشجویان بتوانند مراحل تصویب قوانین حفاظت محیط زیست در ایران را شرح دهند.
- ۸-۱- دانشجویان بتوانند قوانین جزایی کشور در زمینه محیط زیست و بهداشت محیط را توضیح دهند.
- ۹-۱- دانشجویان بتوانند موارد قانونی مربوط به هتک حرمت افراد را بیان نمایند.
- ۱۰-۱- دانشجویان بتوانند تعریف صحیحی از شوراهای حل اختلاف ارائه نمایند.

هدف کلی جلسه ششم:

- ۱- دانشجویان بتوانند قوانین مرتبط با بهداشت محیط و محیط زیست در ایران را توضیح دهند. (بخش دوم)

اهداف ویژه جلسه ششم:

- ۱-۱- دانشجویان بتوانند حقوق محیط زیست منطقه ای را شرح دهند.
- ۲-۱- دانشجویان بتوانند نقش ایران در کنوانسیون کویت و سازمان رامپی را توضیح دهند.
- ۳-۱- دانشجویان بتوانند آئین نامه ها و مصوبه های مربوط به آلودگی دریائی ناشی از استخراج از فلات قاره را تشریح کنند.
- ۴-۱- دانشجویان بتوانند شورای عالی حفاظت محیط زیست، مصوبات، نمودار سازمانی و مدیریت امور اجرائی آن را تعریف و وظایف آنرا شرح دهند.
- ۵-۱- دانشجویان بتوانند نقش سازمان حفاظت محیط زیست و اهداف و وظایف و تشکیلات آن را تعریف و وظایف آنرا شرح دهند.
- ۶-۱- دانشجویان بتوانند قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست را شرح دهند.
- ۷-۱- دانشجویان بتوانند منابع و انواع آلودگی (آب، هوا، خاک و صدا) و نحوه مقابله سازمان محیط زیست

با این منابع آلودگی را شرح دهند.

- ۸-۱- دانشجویان بتوانند قانون بلایای طبیعی را شرح دهند.
- ۹-۱- دانشجویان بتوانند نحوه حمایت کیفی از بهداشت محیط در ایران را شرح دهند.
- ۱۰-۱- دانشجویان بتوانند کنوانسیونهای زیست محیطی که ایران به آنها ملحق شده است را نام ببرند.

هدف کلی جلسه هفتم:

- ۱- دانشجویان بتوانند استانداردها، ضوابط و دستورالعملهای مصوب ایران در زمینه اجزای مختلف محیط زیست را شرح دهند.

اهداف ویژه جلسه هفتم:

- ۱-۱- دانشجویان بتوانند انواع ضوابط و دستورالعملهای مصوب ایران در زمینه هوا، آب، سر و صدا و پرتوها را توضیح دهند.
- ۲-۱- دانشجویان بتوانند قانون مدیریت پسماند را توضیح دهند.
- ۳-۱- دانشجویان بتوانند قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا را بیان کنند.
- ۴-۱- دانشجویان بتوانند قانون حفاظت از دریاها و رودخانه های مرزی از آلودگی های نفتی را بیان کنند.
- ۵-۱- دانشجویان بتوانند قانون توزیع عادلانه آب را شرح دهند.
- ۶-۱- دانشجویان بتوانند قانون حفاظت در برابر اشعه را بیان کنند.
- ۷-۱- دانشجویان بتوانند مقررات مربوط به جلوگیری از انتشار آلودگی به وسیله صنعت (مدیریت سبز) را شرح دهند.
- ۸-۱- دانشجویان بتوانند رهنمودهای WHO و FAO در ارتباط با بهداشت محیط و محیط زیست و توسعه پایدار را شرح دهند.

هدف کلی جلسه هشتم:

- ۱- دانشجویان بتوانند مقررات مربوط به اماکن عمومی و مقررات جدید مربوط به بهداشت محیط و محیط زیست را بیان کنند.

اهداف ویژه جلسه هشتم:

- ۱-۱- دانشجویان بتوانند قوانین مرتبط با بهداشت محیط در ایران و جهان را بیان کنند.
- ۲-۱- دانشجویان بتوانند اصول مقررات مربوط به اماکن عمومی را توضیح دهند.
- ۳-۱- دانشجویان بتوانند بخشهای مختلف چهار گانه آئین نامه بهداشت محیط را توضیح دهند.
- ۴-۱- دانشجویان بتوانند مقررات جدید مربوط به بهداشت محیط و محیط زیست را توضیح دهند.
- ۵-۱- دانشجویان بتوانند آئین نامه های موجود برای بازدید از اماکن عمومی را توضیح دهند.
- ۶-۱- دانشجویان بتوانند در مورد آئین نامه ماده ۱۳ برای بازدید از اماکن عمومی توضیح دهند.
- ۷-۱- دانشجویان بتوانند قوانین مربوط به مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی را بیان نمایند.
- ۸-۱- دانشجویان بتوانند قوانین مربوط به محو یا شکستن پلمب مراکز و اماکن در آئین نامه بهداشت محیط را بیان نمایند.
- ۹-۱- دانشجویان بتوانند قوانین شهرداریها در ارتباط با بهداشت محیط را شرح دهند.
- ۱۰-۱- دانشجویان بتوانند قوانین و مصوبات وزارت بهداشت در ارتباط با بهداشت محیط را شرح دهند.

هدف کلی جلسه نهم:

۱- جمع بندی مطالب و امتحان نهایی

اهداف ویژه جلسه نهم:

۱- دانشجویان بتوانند مطالب را جمع بندی و به سوالات مطرح شده پاسخ دهند.

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱- حقوق اساسی بهداشت محیط زیست را طبقه بندی کند و شرح دهد.
- ۲- محل‌های استفاده از قوانین ملی و بین‌المللی مرتبط بهداشت محیط و محیط زیست را شناسایی و معرفی نماید.
- ۳- قوانین و مقررات بین‌المللی در ارتباط با ضرورت حفاظت از محیط زیست، را تعریف کرده و کنوانسیونها و کمیسیونهای زیست محیطی را بیان نماید.
- ۴- معاهده‌های بین‌المللی (توکیو، کیوتو، مونترال، استکهلم، بازل، ریو) را تشریح کند.
- ۵- آئین‌نامه‌ها، مصوبه‌ها، شوراها و کمیته‌های مربوط به محیط زیست و بهداشت محیط را توضیح دهد.
- ۶- استانداردها، ضوابط و دستورالعمل‌های مصوب ایران در زمینه هوا، آب، مواد زائد جامد، سر و صدا و پرتوها را بیان نماید.

منابع:

- 1- PKiss A.,(1997).”The Role of International Organizations in the Evolution of Environmental Law” United Nations Institute for Training and Research. (UNITAR). Geneva, Switzerland, Course 1, 2, 3, and 4.
- 2- Goldsteen J.B.(2002), “The ABCs of Environmental Regulation”. Government Institutes, 2nd edition.
- 3- Findley R.W(2002)”2002 Supplement to cases and Materials on Environmental Law”. West, 5th edition.
- ۴- مجموعه قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست ایران، جلد اول و دوم، تدوین دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان حفاظت محیط زیست، بهمن ۱۳۷۹.
- ۵- مجموعه قوانین و مقررات وزارت جهاد سازندگی (۱۳۷۶)، دفتر حقوقی و امور مجلس وزارت جهاد سازندگی
- ۶- جمشید مختار، (۱۳۷۶)، ایران و حقوق بین‌الملل، نشر دادگستری.
- ۷- بختیاری اصل، فریبرز، (۱۳۷۶)، کنفرانس بین‌المللی محیط زیست در ریو، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌الملل وزارت امور خارجه.
- ۸- لواسانی، احمد (۱۳۷۲)، کنفرانس بین‌المللی محیط زیست در ریو، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه.
- ۹- میرزائی ئیگجه، سعید، (۱۳۷۳) تحول مفهوم حاکمیت در سازمان ملل متحد، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه.
- ۱۰- قوام، میراعظم، (۱۳۷۵) حمایت کیفری از محیط زیست، انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست
- ۱۱- تقی زاده، مصطفی، (۱۳۷۴)، حقوق محیط زیست در ایران، انتشارات سمت.

۱۲- ملک صمدی، حمیدرضا، قطب جنوبگان، انتشارات وزارت امور خارجه.

۱۳- شاحیدر، عبدالکریم.(۱۳۷۳)، شکار و صید در حقوق ایران، انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست.

۱۴- قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای محیط زیست انسانی، دکتر علی محمد شاعری و دکتر علیرضا رحمتی، انتشارات حک، ۱۳۹۱.

۱۵- مجموعه قوانین و مقررات بهداشت محیط و محیط زیست، دکتر علی شهرداری و مهندس جعفر خلیل خلیلی، انتشارات نوروزی گرگان، ۱۳۹۳.

۱۶- آخرین قوانین و مقررات و دستورالعمل های وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی کشور

روش تدریس: سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی

وسایل آموزشی : وایت برد- ویدئو پروژکتور

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
	پایان ترم	۷۰	کتبی	آزمون پایان ترم
	پایان ترم	۲۰	کتبی	آزمون میان ترم
	در طول ترم	۱۰	مشارکت در بحثهای گروهی	حضور فعال در کلاس و انجام تکالیف

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

۱- حضور مرتب و به موقع در کلاس

۲- مشارکت در بحثهای گروهی

۳- انجام تکالیف ارائه شده

نام و امضای مدرس: دکتر نافذ نام و امضای مدیر گروه: دکتر پیرصاحب نام و امضای مسئول EDO دانشکده: دکتر

حسینی

تاریخ ارسال :

تاریخ ارسال:

تاریخ تحویل:

جدول زمانبندی درس

حقوق و قوانین بهداشت محیط و محیط زیست (ملی و بین المللی)

روز و ساعت جلسه : سه شنبه ها ساعت ۱۴ الی ۱۶

مدرس	موضوع هر جلسه	تاریخ	جلسه
دکتر امیرحسین نافذ	مقدمه ای درباره کلیات قوانین و مقررات زیست محیطی، مبانی حقوق محیط زیست و مدیریت زیست محیطی	۱۳۹۷/۱۱/۱۶	۱
دکتر امیرحسین نافذ	آشنایی با مفاهیم محیط زیست، لایه حیاتی، توسعه پایدار و انواع آلودگی	۱۳۹۷/۱۱/۲۳	۲
دکتر امیرحسین نافذ	حقوق محیط زیست: جایگاه و ویژگیهای این رشته و قلمرو آن	۱۳۹۷/۱۱/۳۰	۳
دکتر امیرحسین نافذ	معاهدات و کنوانسیونهای بین المللی مربوط به بهداشت محیط و محیط زیست	۱۳۹۷/۱۲/۷	۴
امتحان میان دوره (با هماهنگی اداره آموزش)			
دکتر امیرحسین نافذ	قوانین مرتبط با بهداشت محیط و محیط زیست در ایران (بخش اول)	۱۳۹۷/۱۲/۱۴	۵
دکتر امیرحسین نافذ	قوانین مرتبط با بهداشت محیط و محیط زیست در ایران (بخش دوم)	۱۳۹۷/۱۲/۲۱	۶
دکتر امیرحسین نافذ	استانداردها، ضوابط و دستورالعملهای مصوب ایران در زمینه اجزای مختلف محیط زیست	۱۳۹۸/۱/۲۰	۷
دکتر امیرحسین نافذ	مقررات مربوط به اماکن عمومی و مقررات جدید مربوط به بهداشت محیط و محیط زیست	۱۳۹۸/۱/۲۷	۸
دکتر امیرحسین نافذ	امتحان نهایی	۱۳۹۸/۴/۲	۹